

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi:
 Na prowincji: miesięcznie
 kor. 240. W państwie nie-
 mieckim kwartalnie: 10
 koron. W innych państwach
 kwartalnie: kor. 12.—
 Adres Redakcji i Admini-
 stracji: Garbarska 7.
 Telefon Nr. 309.

Numer niedzielny lub nu-
 mer z dodatkiem powieścio-
 wym 16 halerzy; numer na
 prowincji o 2 hal. drożej.

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi:
 w Krakowie: miesięcznie
 kor. 2.— Za odnośnienie do
 mieszkania dopłaca się 40
 halerzy miesięcznie.

Adres Administracji: Gar-

barska 7.

Biuro: filjalne: Szewska, 13.

Numer pojedynczy zwykły:

10 hal.

Numer z poprzednich dni:

20 hal.

DZIENNIK POLITYCZNY, ZAŁOŻONY W ROKU 1893 PRZEZ JÓZEFA ROGOSZA.

REDAKTOR KIERUJĄCY: KAZIMIERZ EHRENBERG.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje przedsiębiorca tego działu p. Karol Armatowicz, w biurze inseratowem „Głosu Narodu“ przy ul. Szewskiej l. 13, pod zarządem p. Ignacego Plesnara. Od miejsca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, za każdy następny raz 12 halerzy. Nadesłane po 40 halerzy od wiersza za każdy raz. Śluby, nekrologi etc. wiersz 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokołowski, pasaż Hausmanna, w Wiedniu Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wrocławiu). — M. Opelik, R. Mosse, M. Dukes, H. Schalek, w Paryżu C. Adam rue de Varenne 38, Société Mutuelle de Publicité, A. Lorette directeur, rue Coumartin.

Nr. 130.

Kraków, Wtorek dnia 11 Czerwca 1901.

Rok IX.

Pierwszy czyn Czertkowa.

WARSZAWA 10-go. Tutejsze pisma ogłaszają odezwę rektora Uniwersytetu do studentów, wydaną z polecenia kuratora warszawskiego okręgu naukowego, Zengera.

W odezwie tej powiada rektor, iż studenci, którzy demonstrowali po ulicach w dniu 3-cim maja, nie będą ukarani „na zasadach ogólnych“, j. przez władze polityczne, a to ze względu na to, że „w ciągu całego roku akademickiego nie okazywali w niczem dążności do naruszenia legalności i porządku“. Spis demonstrantów zostanie tylko zakomunikowany władzy uniwersyteckiej.

Nadto polecił Zenger rektorowi Uniwersytetu wezwać studentów, znajdujących się na liście, aby „dali swe objaśnienia co do swego postępowania“.

Od stron, z których przywykliśmy niechętnie odbierać same złe wiadomości, dolatuje teraz nowina nietylko ciekawa, lecz i wielce przyjemna, a, jak wszystko przyjemne — niespodziewana.

Jenerał-gubernator Warszawy, Czertkow, rozpoczął swoje rządy od „aktu łaski“, w pojęciu carskich czynowników bardzo wielkiej, tak wielkiej, jak wielką była „zbrodnia“ ośmiu kilkudziesięciu młodzieńców, którzy w dniu 3-go maja r. b. urządzili sobie młodzieńczą, nikomu nie szkodzącą manifestację.

Musimy wyznać, że taki postępek Czertkowa zdziwił nas i zaciekał. Zdziwił dlatego, że, jak już powiedzieliśmy, uszy nasze dawno już odwykły od dobrych wiadomości z „prywiślańskiego kraju“, zaciekał zaś ze względu na powody, jakimi mógł się w tym przyrodku kierować obecny jenerał-gubernator Warszawy.

Motywy bowiem podane urzędowo, są czysto wewnętrznej natury. Prawdą jest, że studenci warszawscy w roku zeszłym „nie okazywali w niczem dążności do naruszenia legalności i porządku“, i nie przyłączyli się do strejków studenckich w Rosji, lecz ta rzekoma uległość władzy jest stanowczo za małą „zasługą“, aby mogła wystarczyć Czertkowi za powód „ułaskawienia“ kilkudziesięciu młodzieńców, którzy z rządowego punktu widzenia popełnili „złoczyństwo“ straszną zbrodnię!

Przy tej sposobności warto też skonstatować, że rozumne i uczciwe postępowanie warszawskich studentów, odnośnie do projektowanego przez agentów-prowokatorów i socjalistów udziału w strejkach rosyjskich przeciw im się na coś przydało. Cieszymy się z tego serdecznie, iż młodzież warszawska, nie dając ucha podburzaniom Moskali i sprzymierzonych z nimi żydów-socjalistów, uzyskała potrójną korzyść: uniknęła doraźnych prześladowań za bezcelowe awantury, odrzuciła mrzonki solidarności z rosyjską studenterją i nagromadziła na przyszłość pewien zapas „łagodzących okoliczności“, z których skorzystał obecnie Czertkow w sposób równie ludzki, jak niespodziewany. Pamiętne ubolewania socjalistycznych pisemek, że warszawska młodzież nie chce iść dłoń w dłoń z rosyjskimi ekscedentami, nabierają w świetle tego ostatniego wydarzenia wielce charakterystycznej barwy...

W każdym jednak razie „dobre zachowanie się“ studentów, mogłoby, naszym zdaniem,

być dla Czertkowa nie tyle motywem, ile raczej pretekstem do tego, co uczynił.

Nie przypuszczamy również, aby ten jeden promyk słońca miał zwiastować trwałą pogodę na horyzoncie, zaciemnionym dotąd krwawymi chmurami niecnego ucisku. Rosja nie należy do rzędu tych państw, któreby bez żadnych widocznych powodów miały zmieniać kurs swojej polityki wewnętrznej, zwłaszcza gdy chodzi o sprawę „zjednoczenia kresów z całością imperji.“ Rusyfikacja Polaków jest celem rosyjskiego rządu, celem, który mimo płodzmianu środków do niego wiodących, zostaje zawsze jeden i ten sam. Dlatego z góry należy odrzucić mniemanie, jakoby ostatni postępek Czertkowa miał być wynikiem jakichś nowych prądów, wiejących z Petersburga. Pobiedonoscewy czuwają jeszcze nad sterem rosyjskiej łodzi i nie dadzą jej zboczyć z dróg, naznaczonych na dziejowej mapie krwawą wstęgą prześladowań polskiego języka i polskiego ducha. Marzyć o trwałej zmianie systemu rządowego, o wytworzeniu jakiegoś modus vivendi w Królestwie polskim byłoby po tych rozczarowaniach rzeczą wprost śmieszną.

To zasadnicze stanowisko, z którego, naszym zdaniem, muszą być traktowane wszelkie postęпки rosyjskiego rządu względem Polaków, nie powinno nam jednak przeszkodzić w należytem, a bezstronnem ocenieniu miłej niespodzianki, zgotowanej Królewicom przez warszawskiego wielkorządcę. Musimy pamiętać o tem, że dzięki osobistym dobrym chęciom Czertkowa, kilkadziesiąt jednostek zostało zwróconych naszemu społeczeństwu, że kilkudziesięciu młodzieńców o gorących sercach i szlachetnych, choć niedojrzałych jeszcze umysłach, będzie mogło bez przeszkody oddawać się dalszym studjom na pożytek kraju i narodu.

W tak smutnem położeniu, jak nasze, każde marnowanie siły narodowej jest zbrodnią, a najmniejszy jej ubytek, niepowetowaną przynosi stratę. Cóż zaś stanowi siłę narodu, jeżeli nie młodzież i to taka właśnie, jaką miał obecnie dotknąć cios rządowego knuta? Można zasadniczo potępiać wszelkie manifestacje narodowe w Królestwie, jako rzecz bezcelową, a w skutkach szkodliwą, można mieć słuszny żal do agitatorów, świadomie bałamucących młodzież w tym kierunku, niepodobna wszakże nie przyznać, iż niewłaściwym, a często zbrodniczym podszeptom ulegają zwykle najlepsze, najszlachetniejsze i najwięcej obiecujące jednostki młodszego pokolenia.

Zamknięcie im drogi do dalszego kształcenia się, to zniszczenie wszelkich nadziei, że te zbyt łatwo zapalne lecz nietuzinkowe umysły i serca będą mogły kiedyś po wykształceniu się i wyrobieniu politycznym włożyć w pracę dla dobra narodu wielkie zasoby szlachetnych uczuć, marnowane obecnie przy bezpłodnych demonstracjach.

Jakie sprężyny popchnęły Czertkowa do tego kroku, to rzecz inna. Może być, że obecny wielkorządca pragnął okazać swoje dobre chęci i pobłażanie względem młodzieńczych zapałów; może być, że działał z pewnem wyrachowaniem i w nadziei, że łagodnością da się lepiej zapobiedz podobnym demonstracjom, niż drakońskimi karami, które tylko podniecają w młodzieży ducha przeciwieństwa. Na zmianę skutków, wywołanych tem

zarządzeniem, zupełnie to wpłynąć nie może, taksamo jak nie powinno w niczem znać przychylniej opinii, jaką o tym pierwszym czynie nowego wielkorządcy Królestwa wszyscy sobie zapewne wyrobili.

Przeciw jednemu wszakże z góry się zastrzedz należy.

Partja ugodowa w Królestwie, u nas, a zwłaszcza w Poznańskim, gdzie barbarzyński ucisk popycha niektórych ludzi w otchłań politycznego obłędu — będzie się pewnie starała wyzyskać ostatni postępek Czertkowa do swojej niezawsze uczciwej roboty politycznej. Wielcy przemysłowcy ugodowi w guście pp. Piltza i Straszewicza niezawodnie ochrzczą to wydarzenie mianem „przyczynku do dziejów łaskawości rosyjskiego rządu“ i wstawią je na przynętę za brudne szyby swoich sklepów, aby znów nęcić łatwowierną publiczność ku zleżałemu zapasowi ugodowej tandety. Uznania godny czyn jednostki, zostanie przypisany całemu rządowi rosyjskiemu, wśród hymnów pochwalnych zabrzmi znowu fałszywy akord lojalności względem ciemieców, akord narodowego indyferentyzmu i skwitowania z wielkiej nadziei, która, acz daleka jeszcze od urzeczywistnienia, nigdy straconą być nie powinna.

Przeciw takiemu frymarczeniu dobrą wolą jednego człowieka, z góry należy zaprotestować. Żadne chwilowe ustępstwa rządu rosyjskiego nie zdołałyby bowiem wynagrodzić naszemu społeczeństwu szkód, jakieby poniosło przez zakażenie swojej krwi trucizną ufności do rosyjskiego rządu.

Uznawajmy to, co uznania godne, przyjmujmy wszelkie prezenta, zbadawszy przedtem, czy nie są darem Danaów, lecz nie obiecujmy niczego i niczego się nie zrzekajmy, bo tego nam czynić nie wolno.

Rak ugody toczy, jak dotąd, tylko małą, na polu już obumarłą cząstkę naszego społeczeństwa. Przed dalszem rozszerzaniem się tej okropnej choroby niechaj nas Bóg strzeże.

FRANCJA A MAROKKO.

Sprawa marokańska zaczyna przybierać kształty zagadkowe i tajemnicze.

Paryski „Eclair“ zaniepokoił opinię publiczną sensacyjną nowiną, że rząd republiki postanowił rozciągnąć nad Marokko protektorat Francji, na co zgodziły się już Rosja, Niemcy, Anglja i Włochy. Tylko Hiszpanja stawia jeszcze trudności i o to toczy się właśnie w tej chwili rokowania między Paryżem a Madrytem. — Przeczą temu jednak doniesienia z Madrytu, według których ani wieści o proteście Hiszpanji, ani pogłoski o mniemanym zamiarze zwolania w sprawie marokańskiej konferencji nie są wiarygodne. Dalszy przebieg pomienionej kwestji bądź jednak w Madrycie powinien interes; zdaje się, że rezydentom marokańskim idzie o to, aby mocarstwa zagwarantowały status quo w Marokko. — Natomiast z Londynu donoszą, że Anglja bynajmniej na protektorat francuski nad Marokko się nie godzi. Wzrost francuskiego wpływu lub zabór ziem marokańskich Anglja może tolerować, lecz aneksji Tangeru i Centy oparłaby się z orężem w rękę. Kwestja marokańska zajmuje tutejsze pisma bardzo żywo. Zdaje się przeto, jakoby rząd francuski zamierzał istotnie wziąć Marokko pod swą opiekę, ale domysł ten sprzeciwia się znów oświadczeniu ministra Delcassé, który niedawno publicznie powiedział, że Francja o zmianie swego stosunku do Marokko nie myśli.

Ciekawą jest rzeczą, iż ze sprawą Marokka łączą niektórzy wzajemne czułości, zamieniane teraz

